

Στρ. Τσίρκα, ημερολόγια

Δημόσια ανάγνωση των σελίδων που ακολουθούν πραγματοποιήθηκε στο Ινστιτούτο Γκαίτε της Αθήνας, 12 Ιανουαρίου 1972, και στο Γαλλικό Ινστιτούτο της Θεσσαλονίκης, 5 Απριλίου 1973.

Στρατής Τσίρκας|

Με την πένα στο χέρι¹

24 Απριλίου 1961

Δεν κατορθώνω να ιδώ το νέο μου μυθιστόρημα στο σύνολό του. Να το σκεφτώ δηλαδή σαν οργανικό σύνολο. Λένε πως σε τέτοιες δυσκολίες βοηθάει να σκεφτείς με την πένα στο χέρι. Αυτό δοκιμάζω.[...]

Και να αμέσως το πόρισμα: Φόρτος, πολλά πρόσωπα, πολλές φορές φλας-μπακ και το μυθιστόρημα δεν προχωρεί. Χρειάζεται αμέσως από την αρχή να το διαπερνά μια κλωστή, ένα μυστήριο, μια αγωνία που να σπρώχνει τα πάντα στην πλοκή, στη δράση. Ποια κλωστή; Ποιο μυστήριο; Ο Νώντας; Η Μπόμπα; Ένας από τους αιγύπτιους φοιτητές; Αν δεν αποφασίσω ποια θα είναι η κεντρική ιστορία που θέλω να διηγηθώ, όλα θα μένουν θαμπά και ασύνδετα.. Κατάλαβέ το.

Η σημείωση αυτή, δεν πιάνει περισσότερο από μια σελίδα, θα σήκωνε ακόμα και πενήντα σελίδες για να σχολιαστεί. Η αυτοψία, με την πένα στο χέρι, της 24 Απριλίου, αποδείχτηκε πολύ χρήσιμη. Η στατικότητα που διαπιστώνεται, με το ν' αρχίζει το μυθιστόρημα με μια περιγραφή του χώρου και των τύπων του μαχαλά, ξεπεράστηκε, και το αίτημα της σημείωσης για " μια αγωνία που να σπρώχνει τα πάντα στην πλοκή" ικανοποιήθηκε, στην τελική μορφή του μυθιστορήματος, με την αλλαγή της αρχής.[...]

Τέλος Οκτωβρίου του 1961 πέθανε η μητέρα μου. Από τότε, φαντάζομαι, όλος ο θαυμασμός, η ζεστασιά της καρδιάς μου μεταγγίστηκαν στην Αριάγνη. Της κράτησα το λαϊκό χαρακτήρα, τη ζουμερή γλώσσα, το θάρρος, αλλά της έδωσα και τη σοφή καρδιά της μάνας μου, τη μετριοπάθειά της, την ανεξιθρησκεία της, την ψυχή της που ήταν καθαρή από κάθε ρατσιστικό μίσημα. [...]

¹Η Τριλογία *Ακυβέρνητες Πολιτείες* αποτελείται από τα βιβλία: *Η Λέσχη*, *Αριάγνη*, *Η Νυχτερίδα*.

Ασκήσεις

1. Ο Στρατής Τσίρκας κρατά ημερολόγιο ταυτόχρονα με τη συγγραφή των βιβλίων του. Ύστερα από χρόνια συμπληρώνει τις παρατηρήσεις του ως κριτικός αναγνώστης των μυθιστορημάτων του αλλά και των σημειώσεών του:
 - Τι νομίζετε ότι σημαίνει αυτό για τη διαδικασία της γραφής;
 - Θα μπορούσαμε να πούμε ότι όλο αυτό είναι μια επώδυνη διαδικασία για τον συγγραφέα;
 - Αν η γραφή είναι επώδυνη διαδικασία, γιατί οι συγγραφείς «δένουν» ολόκληρη τη ζωή τους με αυτήν;
2. Ο Τσίρκας ομολογεί ότι πέρασε αρκετά στοιχεία από τον χαρακτήρα της μητέρας του, που μόλις είχε χάσει, στον χαρακτήρα της Αριάγνης:
 - Για ποιο λόγο νομίζετε ότι το έκανε αυτό;
 - Να συζητήσετε σχετικά με τη λυτρωτική δύναμη της γραφής.
3. Να γράψετε μια παράγραφο που να αναπτύσσεται με αναλογία. Το ένα μέρος, το περιγραφόμενο, να είναι η κυοφορία και η γέννηση ενός βιβλίου και το άλλο η κυοφορία και η γέννηση ενός παιδιού.
4. Να διαβάσετε το απόσπασμα από την [Αριάγνη](#) του Στρατή Τσίρκα που περιλαμβάνεται στο σχολικό βιβλίο και μετά, αντλώντας έμπνευση έστω κι από μια μικρή λεπτομέρεια, να επιχειρήσετε να γράψετε ένα μικρό αφήγημα (400 - 500 λέξεων). Μπορείτε να πλάσετε κι εσείς τον ήρωα/ ηρωίδα της ιστορίας σας, όπως ο Τσίρκας, αξιοποιώντας στοιχεία από τον χαρακτήρα ενός αγαπημένου σας προσώπου. Να κρατήσετε σημειώσεις με τις σκέψεις σας σχετικά με τη σύλληψη, την οργάνωση και την ολοκλήρωση του έργου σας.